

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat		Tanév/félév	2022-2023 I.
Ступінь вищої освіти		Форма навчання	Nappali Денна	Навчальний рік/семестр	

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Szociolingvisztika
Назва навчальної дисципліни	Соціолінвістика
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)
Освітня програма	014 Середня освіта (Мова і література угорська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 3 Előadás: 20 Szeminárium/gyakorlat: 10 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 60
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 3 Лекції: 20 Семінарські/практичні заняття: 10 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 60
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Gazdag Vilmos, PhD / Газдаг Вільмош, доктор філософії gazdag.vilmos@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei	Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai
Пререквізити навчальної дисципліни	Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень

<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja: A hallgatók megismerkedjenek a szociolingvisztika alapjaival, kutatási kérdéseivel, a két- és többnyelvűség fogalmával, típusaival, külön kitérve a kárpátaljai magyardomináns kétnyelvűek nyelvhasználati szokásaira; a nyelv és társadalom vizsgálatára.</p> <p>Feladatai: Feladata, hogy a hallgatók megismerkedjenek a szociolingvisztika alapjaival, képet kapjanak a nyelv és társadalom összefüggéseiről; megismerkedjenek kutatási kérdéseivel, a két- és többnyelvűség fogalmával, típusaival, külön kitérve a kárpátaljai magyardomináns kétnyelvűek nyelvhasználati szokásaira; a kétnyelvűség hatásainak vizsgálata a nyelvi rendszerben és a kommunikatív kompetenciában.</p> <p>Kialakítandó kompetenciák: a nyelvvel kapcsolatos információk önálló értékelése és beszerzése; a nyelv társadalmi változatainak megfelelő formájú értékelése; a nyelvi szituációk megfelelő módon történő elemzése és kezelése; a nyelv társadalmi szerepeket meghatározó eszközként való felhasználásának képessége.</p> <p>Főbb témakörei: A szociolingvisztika, mint a nyelvtudomány egyik területe, tárgya, feladata, kutatási kérdései, problémái A szociolingvisztika kurzus tárgya, feladata, kutatási kérdései. A társasnyelvészet kapcsolatai más területekkel. A társasnyelvészet módszertani alapjai. A nyelv fogalma a szociolingvisztikában. Nem tudományos ismeretek a nyelvről: népi nyelvészet, deskripció és preskripció a nyelvészetben, a nyelvművelés és a nyelvtervezés alapvető különbségei. A nyelv társas funkciói. A társasnyelvészet és a rendszernyelvészet szemléletének különbségei.</p> <p>Nyelv és társadalom. Nyelvi változatosság Nyelv és társadalom – mi közük egymáshoz? Nyelv és kultúra. Nyelv és nem. A „nyelvrétegződés” a hagyományos nyelvészetben – a nyelvváltozatok a társasnyelvészetben. Nyelvek és nyelvváltozatok. Nyelvi változó, nyelvi változás és a változásvizsgálatok. Az egyéni nyelvelsajátítás. Kódok és kódkészletek. Beszélőközösségek és kódváltás. Nyelvpolitika, nyelvi jogok, nyelvtervezés, sztenderdizáció. Nyelvpolitika Ukrajnába. Államnyelv és a nemzeti kisebbségek nyelve.</p> <p>Nyelv és hátrányos helyzet. Nyelvi diszkrimináció A nyelvi arisztokratizmus. A nyelvi megbélyegzés. A nyelvi presztízs. Rejtett presztízs. Lingvicizmus. Nyelv és hátrányos helyzet. Nyelv és hátrányos helyzet az iskolában. Nyelvművelés az iskolában. Beszédmódbeli különbségek. A nyelvművelés következményei kisebbségi helyzetben. A magyartanár szerepe és felelőssége.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A tantárgy egyrészt a gyakorlati munkák, az elkészítendő referátum, és a modulzáró dolgozat alapján, másrészt az év végi szóbeli beszámoló alapján minősül teljesítettnek. A gyakorlati munkák külön-külön értékelődnek. Összesen az elérhető pontszám a gyakorlati munkákért 0-tól 10 pontig terjed. A modulzáró dolgozat 0-tól 40 pontig értékelődik. A beszámolón további 0-50 pontot lehet megszerezni.</p>

<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület:</p> <p>Google Classroom: 6m2v43j</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>Abram De Swaan: A nyelvek társadalma. A globális nyelvrendszer. Typotex Kiadó, 2004.</p> <p>Bartha Csilla: A kétnyelvűség alapkérdései. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999.</p> <p>Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Bp., Osiris 2003.</p> <p>Csernicskó István (szerk.): A mi szavunk járása, Bevezetés a kárpátaljai magyar nyelvhasználatba, Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola, Beregszász, 2003</p> <p>Gerhard Van Derk: What is Sociolinguistics. Second edition. John Wiley & Sons Ltd. 2017.</p> <p>Jászó Anna, A. - Bódi Zoltán (szerk.): Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény - Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 12. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002.</p> <p>Kiss Jenő: Társadalom és nyelvhasználat, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002</p> <p>Kontra Miklós: Felelős nyelvészet. Budapest, Magyarország. Gondolat Kiadó, 2019.</p> <p>Ronald Wardhaugh: Szociolingvisztika. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.</p> <p>Sándor Klára: Nyelv és társadalom. Krónika Nova, Budapest: 2016.</p> <p>Масенко Л. Т: Нариси з соціолінгвістики. К.: Видавн. дім «КМ Академія», 2010.</p>